

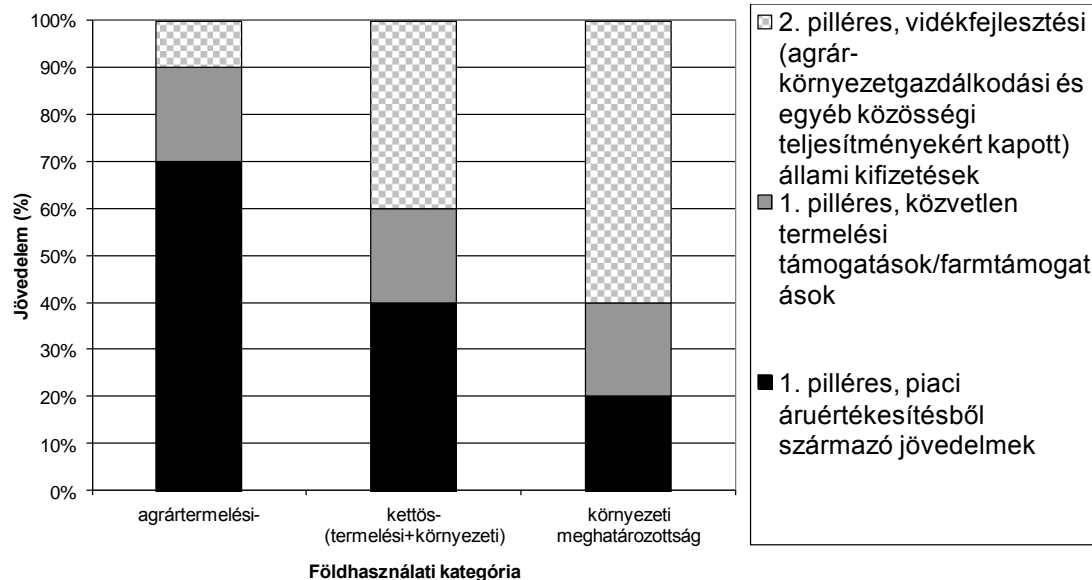
A Kedvezőtlen Adottságú Területek (KAT) jövője

Skutai Julianna
egyetemi docens
SZIE - Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet

Virágzó Vidékünk Európa Nap- Hogyan tovább agrár-környezetgazdálkodás?
Székesfehérvár, 2014. 05. 22.

Az intézkedés céljai

- A termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet kialakítása,
- Az extenzív kultúrák (gyep- és takarmánynövények) előmozdítása,
- A mezőgazdasági tevékenység folytatásának és a mezőgazdasági célú földhasználat fenntartásának biztosítása,
- A vidéki táj megőrzése,
- A vidéki foglalkoztatási és jövedelemszerzési lehetőségek bővítése és javítása.

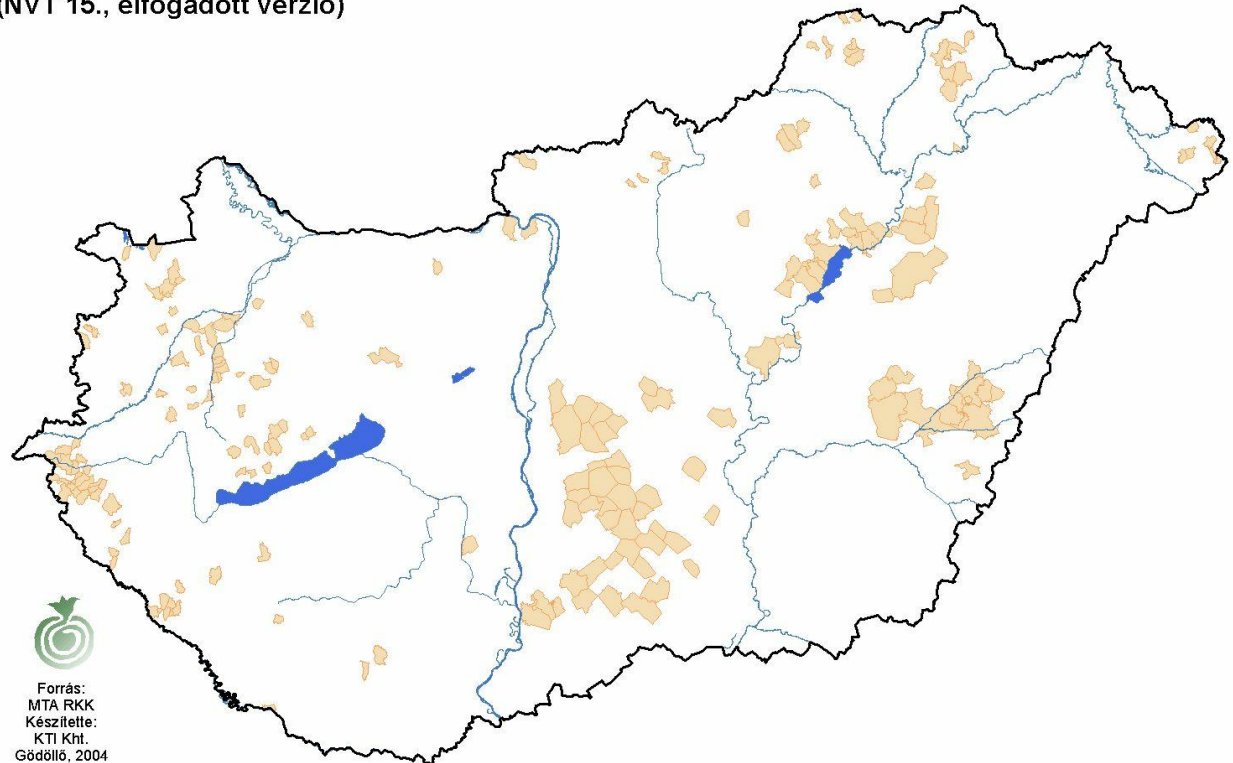

Jelenlegi szabályozás

1257/1999/EU rendelet 19. cikke alapján – település szintű

- Az ország talajainak termőértéke jelentősen elmarad az országos átlagtól (azaz nem éri el az átlag 80%-át); (erre a célra a Magyar Tudományos Akadémia Talajtani Kutatóintézete által kidolgozott, 100-pontos termőérték-mutató került felhasználásra),
- A bruttó termelési érték, illetve az ehhez kapcsolódó bruttó gazdálkodási jövedelem nem érte el az országos átlag 80%-át.
- A népsűrűség az országos átlag 50%-a alatt van, és a mezőgazdasági foglalkoztatottság aránya meghaladja a 8,25%-ot.

Kijelölt területek a 19. cikk szerint
(NVT 15., elfogadott verzió)

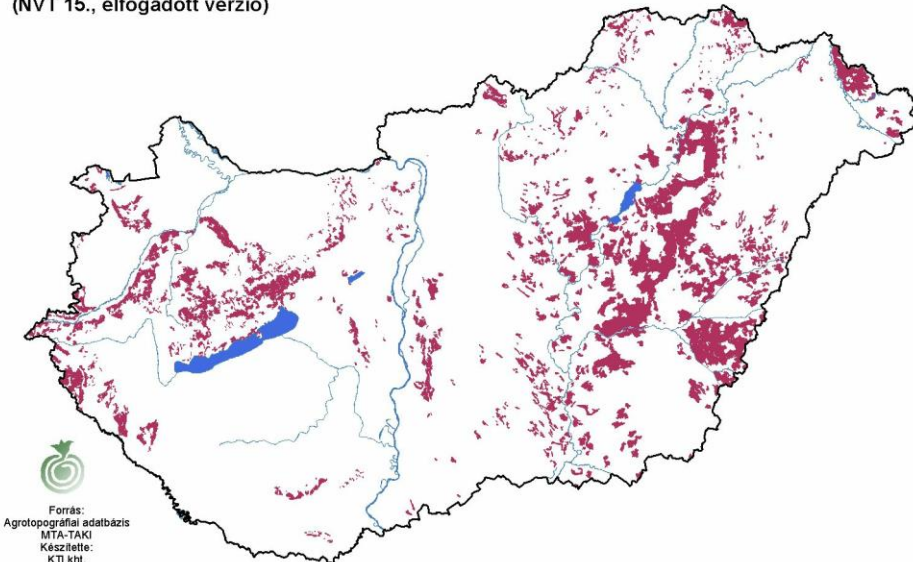
Jelenlegi szabályozás

1257/1999/EU rendelet 20. cikke alapján
– blokk szintű

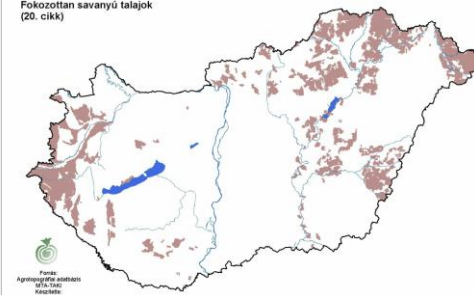
Különleges hátrányok által érintett területek – max. 10 %

- a talaj fokozott savanyúsága
- a talaj extrém sótartalma (szikesség)
- extrém vízgazdálkodási körülmények
- extrém vízgazdálkodási körülmények

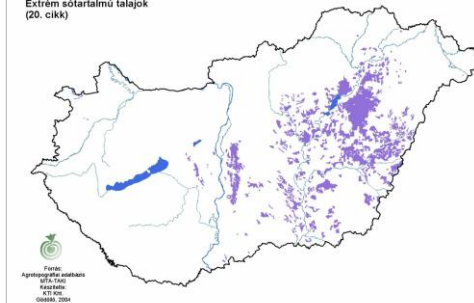
Kijelölt területek a 20. cikk szerint
(NVT 15., elfogadott verzió)

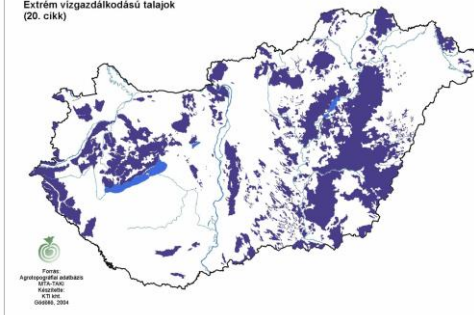
Fokozottan savanyú talajok
(20. cikk)

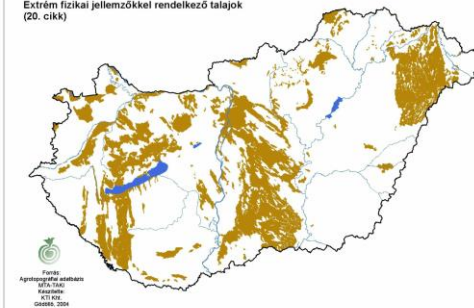
Extrém sótartalmú talajok
(20. cikk)

Extrém vízgazdálkodású talajok
(20. cikk)

Extrém fizikai jellemzőkkel rendelkező talajok
(20. cikk)

Támogatás feltétele, mértéke

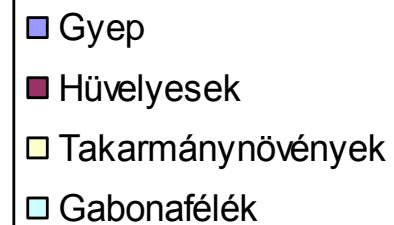
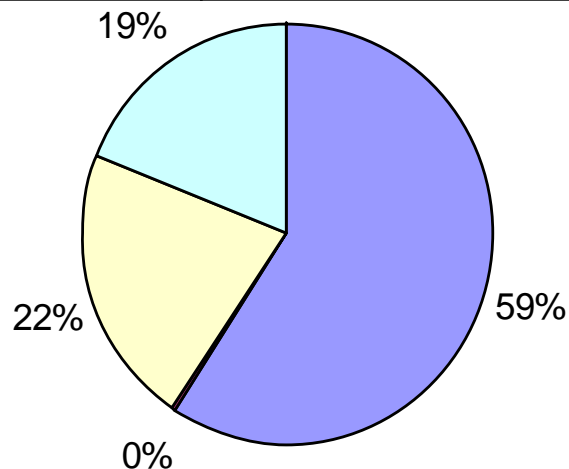
- minimális gazdaság méret: 1 hektár takarmánytermő terület (legelő vagy szántóföldi takarmánytermelés); a kifizetés kizárt, ha a következő növényeket termesztik: **őszi és tavaszi búza, rizs, napraforgó, kukorica, cukorrépa, burgonya, ipari növények és zöldségek**;
- gazdálkodási tevékenység folytatása a KAT területeken a kompenzációs támogatás első kifizetésétől számított legalább **5 évig**;
- a 96/22/EGK és a 96/23/EGK (hormon) irányelvek betartása.

- 19. cikk szerint: 20400 Ft/ha
- 20. cikk szerint: 2600 Ft/ha

Birtok terület (ha)	Degresszivitás (kifizetési szint)
1-50	100%
50-100	90%
100-300	80%
300-500	70%
500-	50%

Megvalósulás ÚMVP MTE

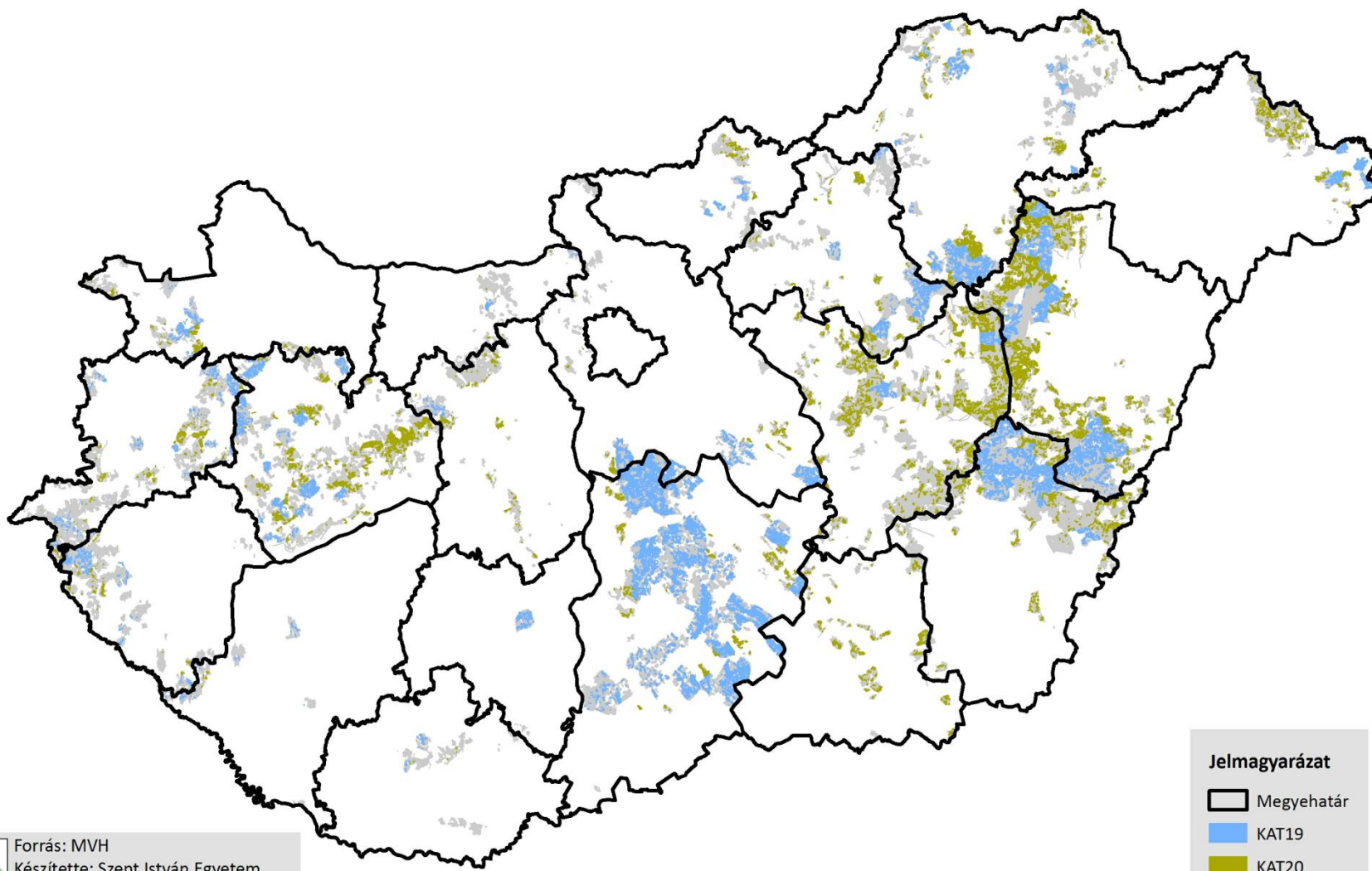
	Összterület	Célérték UMVP alapján	Megvalósulás	Arány (%)
				összterülethez
19. cikk	395 402	102 000 ha	128 775 ha	33%
20. cikk	488 156	68 000 ha	99 736 ha	20%
A támogatásban részesülő kedvezményezettek száma		3800 db	6 029 db	
Natura 2000 területek		71 000 ha	107 783 ha	

2012-ben 298040,56 ha a 19. és 20. cikk együtt.

ÚJ MAGYARORSZÁG VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM - KÖZÉPIDEJŰ ÉRTÉKEKÉLÉS

Kedvezőtlen adottságú területek elhelyezkedése

Jelmagyarázat

- Megyehatár
- KAT19
- KAT20
- KAT blokkok

Forrás: MVH
Készítette: Szent István Egyetem
Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet
Gödöllő, 2010.

A jelenlegi rendszer főbb hiányosságai

- ❑ A társadalmi-gazdasági kritériumok már régen nem tükrözik a kifizetések fő célkitűzéseit, másrészt az ezzel kapcsolatos adatbázisok elavultak.
- ❑ A tagállamok egymással uniós szinten nem összehasonlítható kritériumot használtak a területek lehatárolására.

Less-Favoured Areas EU-27

Set up in 1975, the less favoured areas schemes provide 'compensatory allowances' to farmers in mountainous areas or in other areas where the physical landscape results in higher production costs.

This map illustrates the LFA-eligibility on Commune basis (GISCO SABC 2001), for the Programming Period 2000-2006.

The area of a commune can be Partially or Totally eligible for one of the three LFA-articles:

LFA Art.18: Mountain/hill Areas	Partially Totally	Not Eligible
LFA Art.19: Areas in danger of abandonment of land-use	Partially Totally	Only Art. 18 available
LFA Art.20: Areas affected by specific handicaps	Partially Totally	

0 250 500 750 km

Source: EUROSTAT, DG AGRI
Cartography: DG AGRI GIS-Team 13/2006
©EuroGeoGraphics for the administrative boundaries

LFA Version 2.4

Objektív, tudományosan megalapozott, közös feltételrendszer kidolgozása

- ❑ átláthatóság
- ❑ egyenlő bánásmód
- ❑ a támogatások célzottsága növekedjen

Guidelines for Application of Common Criteria to Identify Agricultural Areas with Natural Handicaps

K. Böhler, A. Claver, E. Jones, C. Le Gall, F. Rindgepolski, A. Farnetti, J. Kauer, D. Quattri, J. M. Torres, J. Van Cleemput and M. van Ieperkem

EUR 22750 EN 2005

Új szabályozás - új szempontrendszer

31. cikk: Hátrányos természeti adottságokkal vagy egyéb sajátos hátrányokkal rendelkező területek számára teljesített kifizetések (THÉT + HNV?)

- 1. Alacsony hőmérséklet:** az 5°C feletti átlaghőmérsékletű napok figyelembevételével megállapított vegetációs időszak hossza vagy e vegetációs időszak alatti hasznos hőösszeg. Ez legfeljebb 180 nap vagy 1500°C.
- 2. Hőstressz:** a vegetációs időszakon belül azok a napok, amikor a napi maximum hőmérséklet meghaladja a határértéket, vagyis egy vagy több olyan időszak, amikor a napi maximum hőmérséklet legalább 10 egymást követő napon meghaladja a 35°C-ot.
- 3. Vízvezető képesség:** az év jelentős részében vízzel borított területek oxigénhiányos vagy művelhetetlen taljai. Az ide tartozó talajok gyenge vízvezető képességi osztályba sorolhatók.
- 4. Szemcseösszetétel és kövesség:** az agyag, iszap, homok szemcsefrakció, valamint a szerves anyag tömegszázalékban kifejezett, továbbá a durva vázrészek térfogatszázalékban kifejezett mennyisége, illetve ezek részaránya a feltalajban.
- 5. Termőréteg vastagsága:** összefüggő kemény kőzet, pad vagy réteg, amely a talajfelszíntől legfeljebb 30 cm mélységben helyezkedik el.
- 6. Kémiai tulajdonság:** sók, kicserélhető nátrium és gipsz jelenléte a talajban. Például gipsz esetében 15 %.
- 7. Vízmérleg:** 5°C feletti átlaghőmérsékletű vegetációs időszakon belül, olyan napok száma, amikor a csapadék és a talaj hasznosítható víztartalma meghaladja a lehetséges párolgás felének mértékét. A mutató határértéke 90 nap.
- 8. Lejtő:** a lejtő vízszintes vetületi hosszának figyelembe vételével megállapított lejtőszög, amelynek határértéke 15 %.

Új adatbázis – MTA TAKI

*A specifikus
biofizikai
kritériumok
teljesülése*

VIZVEZŐ KÉPESÉG

A kritérium teljesülése a határérték figyelembevételével

Térbeli felbontás: 1 ha

Egységes Országos Vektortérkép

SZEMCSEÖSSZETÉTEL ÉS KÖVÉSSÉG

A kritérium teljesülése a részkritériumok egyesítésével

Térbeli felbontás: 1 ha

Egységes Országos Vektortérkép

TERMŐRÉTEG VASTAGSÁGA

A kritérium teljesülése a határérték figyelembevételével

Térbeli felbontás: 1 ha

Egységes Országos Vektortérkép

KÉMIAI TULAJDONSÁGOK

A kritérium teljesülése a részkritériumok egyesítésével

Térbeli felbontás: 1 ha

Egységes Országos Vektortérkép

VIZMÉRLEG (közös talajtani-meteorológiai kritérium)

A kritérium teljesülése a határérték figyelembevételével

Térbeli felbontás: 1 ha

Egységes Országos Vektortérkép

Teljesül a feltétel

— Nem

— Igen

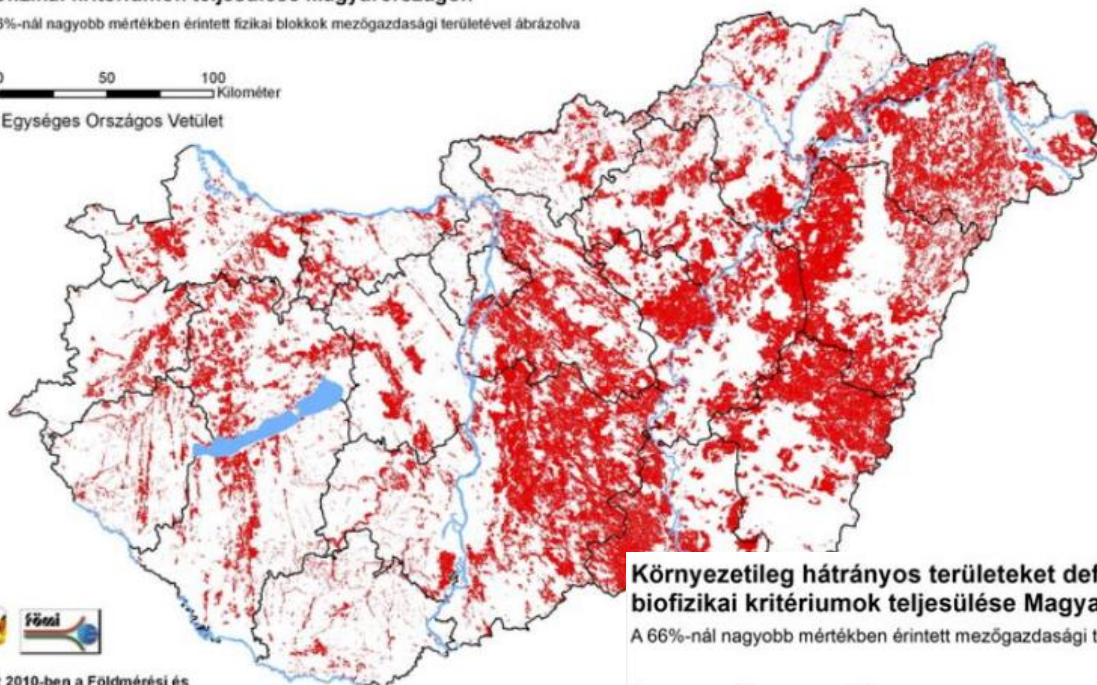
Magyar Tudományos Akadémia Talajtan Intézet
Központi Talajtan Laboratórium
a MTA, HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
CENTRAL SOIL SCIENCE LABORATORY

Környezetileg hátrányos területeket definiáló biofizikai kritériumok teljesülése Magyarországon

A 66%-nál nagyobb mértékben érintett fizikai blokkok mezőgazdasági területével ábrázolva

0 50 100
Kilométer

Egységes Országos Vetület

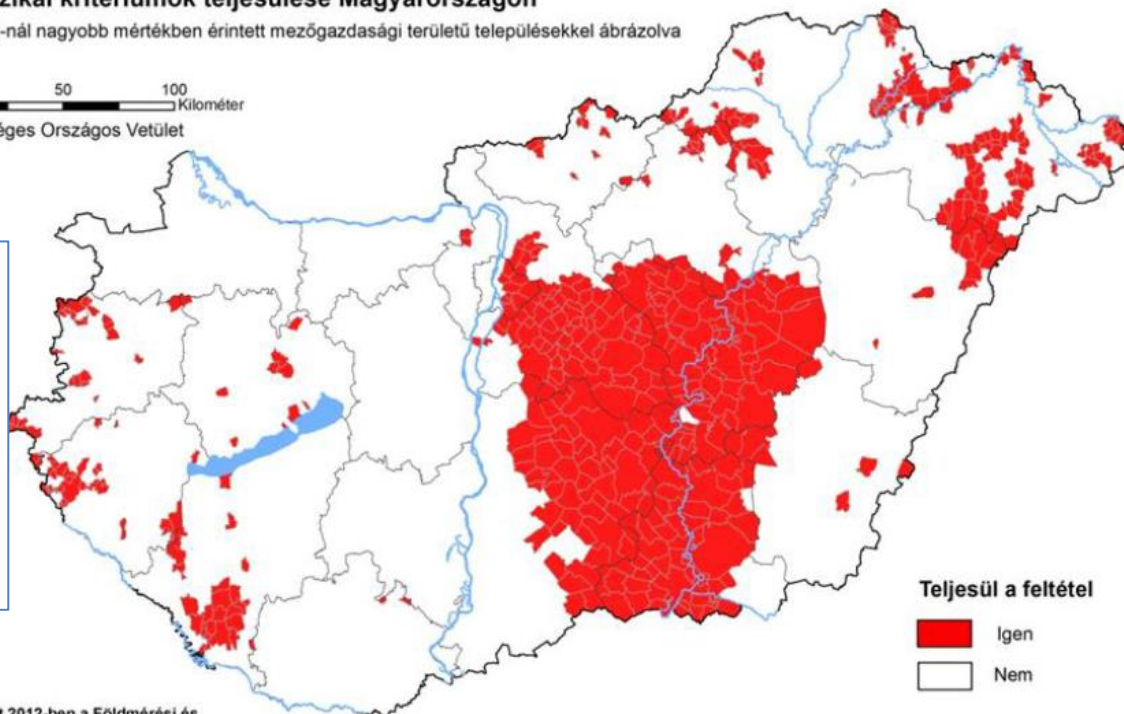

Környezetileg hátrányos területeket definiáló biofizikai kritériumok teljesülése Magyarországon

A 66%-nál nagyobb mértékben érintett mezőgazdasági területű településekkel ábrázolva

0 50 100
Kilométer

Egységes Országos Vetület

Teljesül a feltétel

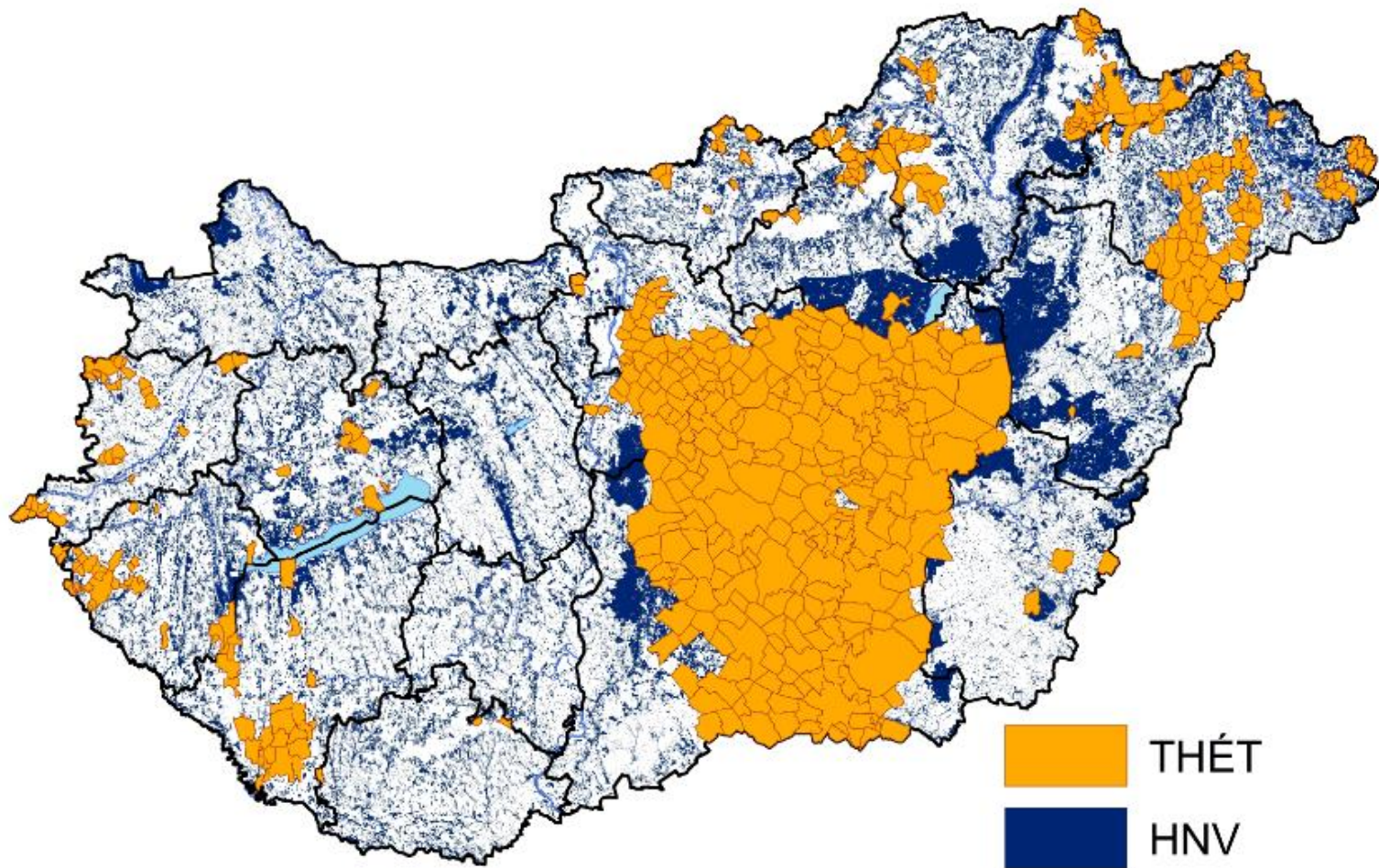
Igen

Nem

Készült 2012-ben a Földmérési és Távérzékelési Intézetben a környezetileg hátrányos területek közös európai biofizikai kritériumok alapján történő lehatárolásának keretében

Kötelező finomhangolás: azon területek kizárása a lehatárolás alól, amelyeken a hátrányokat sikerült beruházások vagy gazdasági tevékenységek révén felszámolni

Bővítés lehetőségei - HNV

Fő különbségek

- Negatív növénylista helyett gyep és takarmánytermő terület (5 éves állandóság)
 - legelő vagy
 - szántóföldi pillangós szálas takarmánynövény és
 - szálas takarmánykeverék
- Szigorúbb degresszivitás – gazdaság szántóterülete alapján
 - 1-49,99 ha 100 %
 - 50,00-99,99 ha 75 %
 - 100,00 -299,99 ha 50 %
 - 300,00 ha felett 0 %
- Magasabb és egységes ha-kénti támogatási összeg
- Régi területek fokozatos kivezetése

Köszönöm a figyelmet!

Elérhetőségek:

Julianna.skutai@kti.szie.hu

www.kti.szie.hu